

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **V. G.**, zast. JUDr. Jiřím Burešem, advokátem se sídlem Dukelských hrdinů 471/29, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 7. 2014, č. j. OAM-186/ZA-ZA14-LE21-2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 12. 2014, č. j. 22 Az 10/2014 – 42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného specifikovanému v záhlaví. Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany tak, že se mu mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

[2] Stěžovatel podal dne 30. 4. 2014 žádost o udělení mezinárodní ochrany. V rámci správního řízení uvedl, že Ukrajinu opustil dne 29. 3. 2014, protože se obával o svůj život. Do jeho vesnice totiž přijížděli lidé, pravděpodobně Rusové, kteří pod záminkou nabídky lukrativní práce v Rusku odváželi mladé muže do Ruska a poté v ukrajinských uniformách zpět na Ukrajinu, kde je nutili bojovat na straně Ruska. On sám se těmito osobám vzepřel, tito ho nejprve zbili, a způsobená zranění léčí v podstatě dodnes, následně mu vyhrožovali. Poté, co se obrátil na místní policii si vyhodnotil, že je do celé akce zapletena, proto již dále její pomoc nevyhledával. Na základě těchto skutečností vycestoval do České republiky, kde legálně pobývá jeho matka a teta, a z uvedených důvodů se obává návratu na Ukrajinu.

[3] Krajský soud se v napadeném rozsudku zcela ztotožnil se závěry žalovaného. Poukázal na rozpory ve výpovědích stěžovatele, kdy zejména měnil časové zařazení jednotlivých událostí, a když byl na rozpory upozorněn, nedokázal je vysvětlit. Žalovaný dle soudu řádně zajistil podkladovou dokumentaci, z níž nevyplývá, že by na Ukrajině docházelo k verbování mladých mužů, aby se pod záminkou práce v Rusku, připojili k bojům na východě na straně proruských skupin. Uvedl, že muži, kteří měli takto mladé muže získávat pro boje na východě Ukrajiny, nespádali pod ukrajinskou státní moc, ale údajně se jednalo o soukromé zástupce ruské stavební společnosti. Zdůraznil, že stěžovatel své napadení těmito muži sice nahlásil na policii, později se na ni však již neobrátil.

[4] Stejně jako žalovaný dospěl k názoru, že nebyly dány ani důvody pro udělení azylu dle § 13 (žádnému z rodinných příslušníků stěžovatele nebyl udělen azyl) a dle § 14 zákona o azylu, a pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a a § 14b (žádnému z rodinných příslušníků nebyla udělena ani doplňková ochrana) téhož předpisu. Stěžovateli se nepodařilo prokázat, že by mu ve státě jeho posledního trvalého bydliště hrozilo nebezpečí vážné újmy. Neuvedl žádné okolnosti, které by svědčily o tom, že jeho osobní a rodinná situace je nějakým způsobem výjimečná s ohledem na existenci okolností odůvodňujících udělení humanitárního azylu. Rovněž i popis jeho zdravotních obtíží neprokázal, že jeho zdravotní stav vyžaduje specializovanou či ve vlasti nedostupnou léčbu. Pokud jde o doplňkovou ochranu, nebyly shledány žádné skutečnosti, na základě kterých by mu hrozila v případě návratu do vlasti vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti, ani že by hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Z doložených materiálů a z informací, které žalovaný shromáždil v průběhu správního řízení, vyplynulo, že zhoršená bezpečnostní situace panuje pouze ve dvou oblastech Ukrajiny. Ve zbytku země je bezpečnostní situace stabilní. Stěžovatel pochází z volyňské oblasti na západě Ukrajiny, zhoršená bezpečnostní situace se jí netýká.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[5] Proti rozsudku krajského soudu brojí stěžovatel kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[6] Je přesvědčen, že krajský soud nesprávně posoudil skutečnost, zda byly naplněny důvody pro udělení azylu dle § 14 zákona o azylu. Ve správním řízení bylo prokázáno, že trpí chronickými zdravotními potížemi a je nutné, aby se léčil. Tvrzení o svém zdravotním stavu prokázal lékařským zprávami. Žalovaný si přesto neobstaral aktuální informace či lékařské zprávy o možnostech léčby na Ukrajině. V odůvodnění správního rozhodnutí je pouze konstatováno, že stěžovatel neuvedl, že by měl s léčbou ve vlasti potíže. Žalovaný se měl zabývat tím, zda vzhledem k současné bezpečnostní situaci na Ukrajině a nynějším možnostem ukrajinského zdravotnictví je léčba dostupná. Poukázal i na to, že má v České republice matku, která ho materiálně zabezpečuje a vytváří rodinné zázemí. Je tedy přesvědčen, že mu měl být udělen humanitární azyl, neboť je chronicky nemocen, v jeho vlasti není léčba dostupná a návratem by byla nevratně poškozena kvalita jeho života.

[7] V případě, že nebyly shledány důvody pro udělení humanitárního azylu, měla mu být udělena alespoň doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu, a to z důvodu, že mu v případě návratu do vlasti hrozí násilí ze strany soukromých osob, které ho již napadly.

pokračování

Žalovaný se nezabýval otázkou, zda se může stěžovatel domoci efektivní ochrany před násilím, které bylo na jeho osobě spácháno a zda lze vyhledat účinnou ochranu u státních orgánů jeho vlasti, a to za situace, kdy na části Ukrajiny operují povstalecké síly, ruské i ukrajinské vojenské jednotky. Je nepochybné, že Ukrajina se nachází ve válečné situaci.

[8] Dále vytkl žalovanému, že se nezabýval otázkou, zda by případné povolání stěžovatele do armády vzhledem k jeho zdravotnímu stavu nemělo být charakterizováno jako možnost vážné újmy, neboť dle doložených lékařských zpráv potřebuje dlouhodobou léčbu a klidový stav. Vzhledem k jeho současnému zdravotnímu stavu by pouze samotný návrat do vlasti byl nebezpečný z hlediska jeho života i zdraví.

[9] Proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek i rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k novému projednání.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že správní rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany i rozsudek soudu považuje za vydané v souladu s právními předpisy. Odkazuje na obsah správního spisu, vydané správní rozhodnutí i napadený rozsudek krajského soudu a své vyjádření k žalobě. Setrvává na názoru, že nejsou dány důvody pro udělení humanitárního azylu z důvodu zdravotního stavu stěžovatele, ani důvody pro udělení doplňkové ochrany. Pokud jde o námitku, že se žalovaný nezabýval otázkou, zda by případné povolání stěžovatele do armády nemělo nepříznivý vliv na jeho zdravotní stav, tato nebyla namítána ve správním řízení. Žalovaný však není názoru, že by tímto mohla vzniknout taková vážná újma, která by odůvodnila udělení doplňkové ochrany. Žalovaný navrhuje odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[12] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního zdejší soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“.

[13] Nejvyšší správní soud nespatřuje v namítaných skutečnostech přesah vlastních zájmů stěžovatele, a to v mezích vytyčených výše citovaným usnesením prvního senátu zdejšího soudu.

[14] První kasační námitka směřuje proti neudělení azylu dle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel má za to, že mu měl být právě humanitární azyl udělen, a to s ohledem na jeho zdravotní stav. K otázce udělování humanitárního azylu se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, v němž uvedl, že mezi obvyklé

důvody udělování humanitárního azylu „lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory [...]“

[15] Pokud jde o otázku přezkoumávání rozhodnutí týkajících se humanitárního azylu, vyslovil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48, že „[a]zyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry.“ Obdobně se vyjádřil zdejší soud i v již citovaném rozsudku ve věci sp. zn. 2 Azs 8/2004.

[16] Udělení azylu z humanitárních důvodů na základě správního uvážení žalovaného dle § 14 zákona o azylu řeší předcházející judikatura Nejvyššího správního soudu v řadě rozhodnutí, např. ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 – 72, ze dne 24. 11. 2005, č. j. 6 Azs 304/2004 – 43, ze dne 17. 2. 2006, č. j. 4 Azs 161/2005 – 83, či ze dne 7. 12. 2005, č. j. 3 Azs 355/2005 – 59. Otázkou se zabýval též Ústavní soud v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 532/02 ze dne 11. 11. 2002, v němž mimo jiné uvedl, že „jednotlícím principem je diskreční pravomoc správního orgánu, do níž soudům nenáleží zasahovat, leda by správní orgán nedospěl ke svému rozhodnutí řádným procesním postupem, nebo by jeho rozhodnutí nebylo řádně a logicky odůvodněno.“

[17] Ze závěrů judikatury je zřejmé, že za důvod hodný zvláštního zřetele, pokud jde o zdravotní stav žadatele, lze pro účely udělení humanitárního azylu považovat toliko zvlášť těžké postižení nebo onemocnění. Z obsahu správního a soudního spisu, a to zejména z předložených lékařských zpráv, nicméně nevyplývá, že by stěžovatelova nemoc dosahovala takové intenzity, jež by odůvodňovala udělení azylu z humanitárních důvodů. Krajský soud se při tom v rámci mezí soudního přezkumu s touto otázkou náležitě vypořádal. Uvedl, že popis zdravotních obtíží neprokazuje, že stěžovatelův zdravotní stav vyžaduje specializovanou či ve vlasti nedostupnou léčbu, tudíž ani zlomenina nosu nemůže odůvodnit udělení humanitárního azylu. Zdravotní obtíže s ledvinami řešil již na Ukrajině, tudíž měl ve vlasti přístup k dostatečné léčbě. Ani krajský soud, ani Nejvyšší správní soud jistě nepopírají, že jeho osobní situace může být tíživá. Na straně druhé však není patrně natolik zjevně a nesnesitelně tíživá, že by bylo možno hovořit o tom, že by nepřiznání humanitárního azylu bylo způsobeno zjevnou libovůlí žalovaného.

[18] Pokud jde o námitky uplatněné v témže bodě kasační stížnosti jako námitka směřující proti neudělení humanitárního azylu, které se týkají nedostatků v postupu žalovaného pro rozhodnutí o udělení či neudělení humanitárního azylu, je Nejvyšší

pokračování

správní soud nucen konstatovat, že tyto námitky nebyly uplatněny v řízení před krajským soudem, proto jsou nepřijatelné (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

[19] V případě, že nebyl shledán důvod k udělení humanitárního azylu, měla být stěžovateli dle jeho mínění udělena alespoň doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu, a to z důvodu, že v případě návratu do vlasti mu hrozí násilí ze strany soukromých osob, které ho již napadly. Taková námitka je však značně neurčitá. Doplňkovou ochranu lze udělit pro důvodné obavy, že cizinci, který nesplňuje podmínky pro udělení azylu, hrozí v případě návratu do vlasti nebezpečí vážné újmy a on nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany svého státu. Za vážnou újmu se považuje: uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

[20] Stěžovatel v kasační stížnosti vůbec nespecifikoval, jaké nebezpečí vážné újmy mu ve vlasti hrozí. Obává se násilí ze strany soukromých osob, které na něj již zaútočily v minulosti. Netvrdí však, z jakého důvodu považuje tuto svou obavu za relevantní z hlediska udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Nejvyšší správní soud v té souvislosti odkazuje na rozhodnutí ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62, a ze dne 18. 3. 2014, č. j. 2 Azs 19/2013 – 32, podle kterého *„podmínky pro poskytnutí doplňkové ochrany musí být splněny kumulativně, břemeno tvrzení leží na stěžovateli, přičemž nesplnění byť jediné, zákonem stanovené podmínky vylučuje možnost poskytnutí doplňkové ochrany.“*

[21] V posuzovaném případě nebylo zjištěno nic, co by odůvodňovalo důvodné obavy vzniku vážné újmy dle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Žalovaný provedl pečlivě a podrobné zhodnocení politické a bezpečnostní situace, jakož i stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Při svých zjištěních vycházel z řady relevantních dokumentů (ze zprávy Evropské komise – Ukrajina ze dne 27. 3. 2014, informace Zastupitelského úřadu Kyjev č. j. 221/2014-KIEV ze dne 10. 3. 2014, zprávy Congressional Research Service – Ukrajina ze dne 24. 3. 2014, informace MZV ČR č. j. 110044/2013-LPTP ze dne 2. 10. 2013, informace MZV ČR č. j. 98524/2014-LPTP ze dne 16. 4. 2014, zprávy organizace Freedom House – Ukrajina z ledna roku 2014, která však vzhledem ke změnám, které na Ukrajině proběhly, ztratila svou aktuálnost).

[22] Ke kasační námitce, že se žalovaný nezabýval možností domoci se efektivní ochrany před násilím ze strany soukromých osob u orgánů státní správy, je Nejvyšší správní soud nucen konstatovat, že ani tato námitka se neobjevila v řízení před krajským soudem, proto je nepřijatelná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Nad rámec toho zdejší soud pouze krátce poznamenává, že námitka není ani důvodná, jelikož žalovaný se ve svém rozhodnutí (str. 6) touto otázkou zabýval. Vyšel při tom z relevantních podkladů, jak je ostatně konstatováno v předchozím odstavci.

[23] K otázce aktuálního stavu ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, která je v kasační stížnosti naznačena, se Nejvyšší správní soud vyjadřoval již několikrát. Lze odkázat například na rozsudky ze dne 18. 3. 2015, č. j. 3 Azs 237/2014 – 25, ze dne 31. 3. 2015, č. j.

4 Azs 15/2015 – 28 či ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 - 69. V rozsudku ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 – 17 pak uvedl: „[n]a Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“

[24] K tomu kasační soud dodává, že místem pobytu stěžovatele na území Ukrajiny byla obec Rykoviči ve Volyňské oblasti, která se nachází v západní části země, a tedy není ozbrojeným konfliktem dotčena. Západní část Ukrajiny nebyla vojenskými událostmi nijak významněji zasažena, a nelze tudíž dovozovat, že by zde hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 zákona o azylu. Nejvyššímu správnímu soudu nejsou známy ani žádné relevantní informace, na jejichž základě by vyvstaly pochybnosti, že by neudělením mezinárodní ochrany došlo k porušení zásady *non-refoulement*.

[25] Nejvyšší správní soud jako nepřipustnou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. posoudil i námitku stěžovatele, že mu v případě návratu do země původu hrozí nucený odvod na základě všeobecné branné povinnosti, s čímž je spojeno nebezpečí vážné újmy na zdraví. Důvody kasační stížnosti nelze rozšiřovat nad rámec žalobních bodů, lze je opřít jen o takové konkrétní právní či skutkové důvody, jež byly v řízení před krajským soudem přípustně uplatněny (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2005, č. j. 2 Azs 134/2005 - 43, publ. pod č. 685/2005 Sb. NSS) s výjimkou případů, na něž se vztahuje zásada *non-refoulement*.

[26] Uvedená námitka sice byla zmíněna v replice na vyjádření žalovaného k žalobě, tato zmínka byla však zcela obecná a navíc opožděná (viz zmiňovaný rozsudek ve věci sp. zn. 2 Azs 134/2005: „Důvody kasační stížnosti tedy lze opřít jen o takové konkrétní právní či skutkové důvody, jež byly v řízení před krajským soudem přípustně uplatněny (viz § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.), a tedy alespoň v základních rysech v žalobních bodech obsažených v žalobě či jejím včasném rozšíření formulovány a případně dále (i po uplynutí lhůty k podání či rozšíření žaloby) upřesněny či podrobněji rozvedeny, aniž by tím byly rozšiřovány; to platí jen za předpokladu, že uvedené právní či skutkové důvody stěžovatel mohl v žalobě či jejím včasném rozšíření uplatnit. (srov. nepublikované usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2005, č. j. 7 Azs 329/2004 - 48).“) Opožděné námitky sledují stejný osud jako námitky neuplatněné. K tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 9. 2008, č. j. 1 Afs 102/2008 – 39, jehož právní věta zní: „Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. není kasační stížnost přípustná, opírá-li se jen o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Tato výhrada dopadá i na případy, kdy žalobce sice onu námitku před soudem uplatnil, učinil tak však až po uplynutí lhůty k podání žaloby.“

[27] K výše uvedenému Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud se s touto námitkou nevypořádal. S ohledem na skutečnost, že byla uplatněna opožděně, jak je vysvětleno výše, nemělo toto pochybení vliv na zákonnost napadeného rozsudku tak, že by přesahovala vlastní zájmy stěžovatele.

pokračování

IV. Závěr a náklady řízení

[28] Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura zdejšího soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky uplatněné v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení v postupu krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle ustanovení § 104a s. ř. s.

[29] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. května 2015

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu